המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא סח.

בימות החמה (ו) ובימות הגשמים ולא בית כינום העצים אואם אמר לו בית המרחץ וכל תשמישיו אני מוכר לך כולן מכורין ההוא דאמר ליה לחבריה בית הבד וכל תשמישיו אני מוכר לך (ב) הויא הנהו חנואתא אבראי דהוו שטחו בהו שומשמי אתא לקמיה דרב יוסף א"ל תנינא אם אמר (ג) בית המרחץ וכל תשמישיו אני מוכר לך הרי כולן מכורין אמר ליה אביי והא תני רבי חייא אין כולן מכורין אלא אמר רב אשי [2]חזינן אי א"ל בית הבד וכל תשמישיו ואלין מצרנהא קני ואי לא לא קני: **מתני'** [3]המוכר את העיר מכר בתים בורות שיחין ומערות מרחצאות ושובכות בית הבדין ובית השלחין אבל לא את המטלטלין ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה אפילו היו בה בהמה ועבדים הרי כולן מכורין רשב"ג אומר [4]המוכר את העיר מכר את הסנטר: **גמ'** אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי שמעת מינה [5]עבדא כמטלטלא דמי דאי במקרקע דמי ניזדבן אגב מתא ואלא מאי עבדא כמטלטלא דמי (ג) מאי אפי' אלא מאי אית לך למימר שאני בין מטלטלא דנייד ממטלטלא דלא נייד אפילו תימא עבדא כמקרקע דמי שאני בין מקרקע דנייד למקרקע דלא נייד: רבן שמעון בן גמליאל אומר המוכר את העיר מכר את הסנטר: מאי סנטר הכא תרגימו בר מחווניתא שמעון בן אבטולמוס אומר באגי מאן דאמר בר מחווניתא כל שכן באגי מ"ד באגי אבל בר מחווניתא לא מיזדבן תנן בית הבדים ובית השלחין סברוה מאי שלחין באגי דכתיב [6]ושולח מים על פני חוצות בשלמא למאן דאמר בר מחווניתא אמר תנא קמא באגי מיזדבני בר מחווניתא לא מיזדבן ואתא רבן שמעון בן גמליאל למימר אפי' בר מחווניתא נמי מיזדבן אלא למ"ד באגי ת"ק נמי הכי קאמר מי סברת מאי שלחין באגי לא מאי שלחין גינוניתא שנאמר [7]שלחיך פרדס רמונים אבל באגי לא מיזדבני ואתא רבן שמעון בן גמליאל למימר אפי' באגי נמי מזדבני איכא דאמרי סברוה מאי שלחין גינוניאתא בשלמא למאן דאמר באגי אמר תנא קמא גנוניתא מיזדבן באגי לא מיזדבני ואתא רשב"ג למימר אפילו באגי מיזדבני אלא

אלא מאי עבדא כמטלטלי דמי מאי אפילו. לאו משום דאי כמקרקעי דמי מאי אפי' אלא מאי אפי' לומר דלא מפלגינן בין מטלטלי דניידי למטלטלי דלא ניידי פרץ וה"ה דהוי מצי למיפרך אי כמטלטלי דמי אפי' גבי תלר יהו מכורין: **מי סברת מאי שלחין** כו'. ואם תאמר דבכולי גמרא הוו בית השלחין באגי שדות שמשקין אותן ומאי שנא הכא דמשנינן להו מכל בית השלחין שבגמרא ויש לומר דפשיטא ליה לגמרא דאין מילוק בין שדה בית השלחין ושדה בית הבעל לענין מכר ויש חילוק בין באגי לגינוניתא לכך לא ניחא לפרש שלחין כמו בעלמא דהוה משמע דאתא למעוטי שדה בית הבעל:

שלחיך פרדס וגו'. על שם האילן שעושה נדיס ושולח פארות כדכתיב ותעש נדיס ותשלח פארות וגו' (יחזקאל יז): [8]**אמר** תנא קמא [9]**באגי לא מזדבני ומהדר ליה רבן** שמעון בן גמליאל בר מחווניתא מודבן. ולף על גב דשמעינן מק"ו דבאגי מזדבני מ"מ כיון דתנא קמא אית ליה דאפילו באגי לא מזדבני הוה ליה לרשב"ג לפרושי שפיר ולמימר דבאגי וכר מחווניתא מזדבן: הכי

כין כימות החמה. שהן מועטין וסד"א ליבטלו גבי המרחץ: **ולא כים כניסת העצים** גרסינן בתוספתא(ה). לא מכר לא את הבית ולא את העצים דכי היכי דעצים לאו תשמישין (ד) נינהו גם הבית שעשוי לגרסו לא מיקרי תשמיש מרחץ כל כך: **וכל תשמישיו.** לטפויי אתא בריכות ואולרות של עצים דהוו תשמיש למרחץ פורתא וכדמפרש לקמן שכתב לו מלרים המיצוים והנם נתון המלר: **חנואתא.** חנויות למכור בו פת ויין: **שטחו כה שומשמי.** ליבשן כדי לעשות מהן שמן בבית הבד זה כדתנן (שבת דף כד:) בשמן שומשמין אבל עיקר תשמישן למכור פת ויין הוא: **הרי כולן מכורין.** ואפילו אולרות של עצים וה"ה לחנות זה: **אין כולן מכורין.** שהרי אין מיוחדין לבית הבד: הכי כתוב בפירושי רבינו חננאל וכן עיקר **אמר רב אשי חזינן אי א"ל בית הבד וכל תשמישיו ואלין מצרנהו וסני בכלל הנהו מצרני קנה להו ואי לא לא קנה.** וסוגיא דשמעתא (ה) דאמר הכי סלקא וקיימא לן כרב אשי דהוא בתרא. ושמעינן מינה בזמן שא"ל בית המרחץ וכל מה שבתוכו אני מוכר לו אע"פ שמלר לו מלרים המיצוים לא קנה בריכות של מים ולא בית מיטם עצים דקיימא לן מלרים הרמיב (ו) אבל אם א"ל מרחץ וכנס נתון המלר ומלר לו מלריו והנם נתון המלר הרי הן מכורין הואיל וחזו פורתא לתשמיש בית הבד ואע"ג דאמרן לעיל ברים פירקין [פא:] מלרים הרמיב לו הכא לא אמרינן הכי דכיון דחזי להך בית קצת לתשמיש בית הבד והוא נתון המלר ולאי מכרו לו דלכך מיחס את המילר חולה לו. לשון אחר כתוב בספרים אי אמר לי' בית הבד וכל תשמישיו ואלין מלרנהא לא קני דהשתא לא קאי ואלין מלרנהא אתשמישין אלא אבית הבד קאי לגבי תשמישין נאמר מלרים הרמיב לו אבל אי אמר אלין מלרני בית הבד וכל תשמישיו קני דהשתא אתרוייהו קאי וכמאן דאמר אלו מלרני בית הבד ואלו מלרני כל תשמישיו דמי ולא הכירא דלא שנא הכי ולא שנא הכי אתרוייהו קאי ולאשון עיקר: **מתני' מכר את הבתים.** דבתים בכלל עיר. ומכר את המלרות לא איצטריך למיתני דהיינו עיקר עיר דעיר משמע אחר העיר: **בית השלחין.** שחוץ לעיר ומסוכין לעיר. וגבגמרא מפרש מאי שלחין: **אבל לא את המטלטלין.** מאני תשמישתיה כגון תנור וכירים וכל הנך מטלטלין דלעיל דאמרן דהו לא מכר וכ"ש חיטה ושערי: **ואפילו היו בה כו'.** בגמ' מפרש מאי אפילו ממה חמורין יותר משאר מטלטלין לימכר בכלל העיר: **בהמה ועבדים.** אין נקראין מאני תשמישתיה ומאחר שהן מכורין כ"ש חיטי ושערי וכסף והב דהוו מטלטלי דלא ניידי כדמוכח בגמ': **בסנטר.** בגמ' מפרש: **גמ' ת"ר.** ממתני' דקתני ברישא לא מכר את המטלטלין וקאמר בסיפא אבל אם אמר לו כל מה שבתוכה אז העבדים מכורין מכלל דמעיקרא לא הוו מזדבני אגב מתא משום דמטלטלי הוו ואמאי מינעיא לן בפרק מי שמת [נקמן קג.] אי כמטלטלי (ו) אי כמקרקעי דמי כלומר הא מינעיא ליה אם לפי לשון בני אדם קרוי מטלטלי או מקרקעי דמדאורייתא ודאי כמקרקעי דמי לקנות בכסף בשטר ובחזקה כדתנן בקידושין (דף כב:) משום דאיתקוש לקרקעות דכתיב [ויקרא כה] והתנחלתם אותם אבל לגבי לשון בני אדם לגבי מאן דאמר מטלטלי לפלגיא מינעיא לן התם [נקמן קג.] אי דעתו של אדם ליתן עבדו בלשון זה או לא ולא איפשוט התם ואמאי הא איכא למפשטה ממתני' דהכא דלפי דעת בני אדם משום מטלטלי שהרי המוכר את העיר סתמא דעתו אמקרקעי ואפי' הכי לא מכר את העבדים: **מאי אפילו.** דמשמע אפי' עבדים שאין להם דין מטלטלי: **אלא מאי איש לך למימר.** אמאי קתני אפי' משום דשאני מטלטלי דנייד שיש בו רוח חיים ויכול להוליכו לעיר אחרת ממטלטלי דלא ניידי קד"א אפי' כי אמר כל מה שבתוכה ומכרו מטלטלי דלא ניידי אלו העבדים והבהמות אינן מכורין דלא מבטלו אגב מתא קמ"ל דמכורין הן. ואפי' תימא נמי דעבדא לגבי שאר דיני כמקרקעי דמו ואמאי לא קני להו הכא גבי מקרקעי משום דשאני כו' דאין דעתו של מוכר עיר אלא לדברים הקבועים בעיר ונקראין על שם העיר אבל זה שיכול לנלות מן העיר אינו בכלל עיר: **כר מחווניתא.** עבד הממונה להגיד ולאתוויי תמונתי השדות של מי זה ושל מי זה והוא עבד לשר העיר ואי אפשר לעיר בלא אותו (ח). וכרינו חנגאל פירש סנטר הוא שומר העיר לשון נוטרה את הכרמים (שיר א): **שמעון בן אבטולמוס.** כפר"ח: **באגי.** שדות שסביב המדינה. דלא ניידי: **לא מזדבן.** משום דנייד: **דכתיב ושולח מים.** כלומר להכי נקראין שלחין שארכיון לגשמים. הכא לא גרסינן אבל בר מחווניתא לא אלא הכי גרסינן (ט) ושולח מים וגו': **כשלמא למאן דאמר בר מחווניתא כו' אלא למאן דאמר.** סנטר דרבי שמעון היינו באגי מה בא להוסיף על תנא קמא היינו שלחין דקאמר תנא קמא: **גינוניתא.** גנות המסלחין פירות בכל שנה: **כשלמא למאן דאמר.** דסנטר היינו באגי לעיר טפי מבאגי שהרי גן רחוי לטייל בו כמו בבית: **שלחיך.** גנות המסלחין פירות בכל שנה: **כשלמא למאן דאמר.** דסנטר היינו באגי היינו דקאמר תנא קמא גינוניתא דהיינו שלחין מזדבני אבל באגי לא ואתא רבן שמעון בן גמליאל למימר אפילו באגי מזדבני: אלא

מסורת הש"ס

(ו) [נר"ר פ"ד ופל"ט בית הבד], (ב) [לקמן קג.], (ג) [לקמן עח.], (ד) [לקמן דף קנ. [כ"ק יב. יומות כט. ניעין לט.], (ה) [פ"ג ה"ד], (ו) [ריף לפ"ב], (ז) [ל"ל ניטיתא].

תורה אור השלם

1 הִנְּתֵן סְתָר עַל פְּנֵי אֶרֶץ וְשִׁלַּחְ מַיִם עַל פְּנֵי חוּצוֹת: איוב ה י

2 שִׁלְחֵיךְ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים עִם פְּרִי מְגָדִים כְּפָרִים עִם נְרָדִים: שיר השירים ד יג

הגהות הב"ח

(ה) גמ' בימות החמה וכ"ן בימות הגשמים ולא את בית מיטם: (ב) שם הריין סיטו מטלטלא: (ג) שם כמטלטלא דמי אי הכי מאי אפילו: (ד) רש"בם ד"ה ולא בית מיטם וכו' ולאי תשמישין המיוחדין למרחץ ניטו: (ה) ד"ה הכי כתב וכו' וסוגיא דשמעתא הכי כל"ל ותיכף דאמר נמחק: (ו) בא"ד הרמיב לו אבל יכו' דחזי הך בית קצת יכו' לא קאי אלו ואלין: (ז) ד"ה ש"מ וכו' כמטלטלי דמי אי אמרקרקעי וכו' עבדו נמי בגמון זה: (ח) ד"ה כר וכו' ולא אותו עבד וכיכו: (ט) ד"ה דכתיב וכו' אלא ה"ג דכתיב ושולח:

מוסף רש"י

בר מחווניתא. זקן המתנהה לבית בקר בגמלת גדול בדה כל אדם ואדם (נ"מ ו' פ: ד"ה מלרי הבדות וגנוניהן עד מקן של פלוני מקון ואילך של פלוני [שנה:דרי צה: ע"ש].

עין משפט נר מצוה

מג א מיי' פכ"ה מהל' מכירה הלכה ט סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סי' רטו ס"ג:

מד ב מיי' שם הלי ז טוש"ע שם סעי' ב:

מה ג מיי' שם פכ"ו הלכה ז סמג שם טוש"ע שם סעיף ד:

רבינו גרשום

בימות הגשמים. שהן יותר: דהוו שטחו בהו שומשמי. ולאחר שהיו מיבשין אותן היו מולין לבית הבד כדי לדרוס אותן: אי א"ל בית הבד וכל תשמישיו אני מוכר לך (ו) ואלין מצרנהא ודאי לא קנה. משום דאיכא למימר מצרים הרחיב לו ואהי דקאמר ואלין מצרנהא אבית הבד קאמר ואהנהו תשמישין דאית בבית הבד. אבל הנהו חנואתא לא קנה דאמרי' מצרים הרחיב לו. אבל אמר ליה אלין מצרנהא בית הבד וכל תשמישיו קנה אפי' להנהו חנואתא דהא דקאמר אלין מצרנהא בית הבד וכל תשמישיו אכולה מלתא קאמר וקנה הכל בכל שמתחיקין המצרים: **אם'** ובית השלחין. מפרש בגמ': ש"מ. מדקתני גבי מטלטלין אפי' היו בה בהמה ועבדים כולן מכורין ואיכא למשמע מינה דעבדא כמטלטלי דמי וכו': אי הכי מאי אפי'. דמשמע דלאו כמטלטלין דמי: אלא מאי אית לך למימר. דקתני ליה גבי מטלטלין וקתני אפי' משום דשאני מטלטלי דניידי כלומר שיש בו רוח חיים ממטלטלי דלא ניידי כשאר מטלטלי ומשום הכי אצטריך למיתני להו לגבי מטלטלי: אפילו תימא. נמי דכמקרקעי דמי ואמאי לא קתני להו גבי מקרקעי משום דשאני וכו': סנטר כר מחווניתא. זה ממונה המדינה שהוא מחווה ויודע כמה בני אדם פורעין מס לסלף ומכמה בתים ומכמה שדות וכמה שייכי לעיר: בני. אלו שדות שסביב המדינה: למאן דאמר דבר מחווניתא מזדבן. דלא שייך לעיר כל כך: כל שכן בני. שדות בית הבעל דשייכי לעיר: דכתיב ושולח מים על פני חוצות. כלומר כל שעה וכל עת צריך להשקות במים: בשלמא למאן דאמר דסנטר בר מחווניתא הוא היינו דאמר ת"ק דבני דהיינו בית השלחין מזדבני. משום דשייכי בעיר אבל בר מחווניתא כו': תנא קמא. דר' שמעון דמתני': נמי הכי קאמר. מכר בית השלחין דהיינו באגי מאי איכא בין ר' שמעון לת"ק: מאי בית השלחין גינוניתא. גנים דבתוך העיר גינוניתא אבל באגי לא מזדבני לתנא קמא ולעולם סנטר באגי: בשלמא למאן דאמר דסנטר היינו באגי. היינו דקאמר

ו) נ"ל דגיטו מלן הוא כגר' הלשון אחר שכבית הרמב"ם ז"ל דנ"מ לי' לאמר מלין מלרנהא מקודם לו שאמר כסוף.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com